

Дзвоник

№52

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 3 рік видання, липень, 2011 рік

Dzvonuk (Clopotel)

№ 52, 2011 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над **Dzvonukom** працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Людмила Дорош
Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри
- * розумні поради

Dzvonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Петро ПЕРЕБИЙНІС

РІДНА МОВА

**Рідна мова, зелена діброво!
Чую пісню твою молоду.
Золотими пелюстками слова
ти квітуєш на радість й біду.**

**Все бувало: несито і ласо
двоголовий хижак позирав.
Кров'ю, мово, навек запеклася
ти на гнівних устах Кобзаря.**

**Рідна мово, росту я крізь тебе,
крізь родовища дум і краси.
Я курганом стою серед степу
на кордоні сльози і роси.**

**Я прошитий травою густою,
я промитий Дніпром до кісток.
Рідна мово, без тебе нікто я,
мов підрізаний вітром листок.**

**Рідна мово, я слова не зраджу,
вірю в силу і правду твою.
Ти – надія моя і розрада,
кумачеве крило у бою.**

**Я повітря вдихаю з тобою,
усміхаюся днем голубим.
Я земною твоєю любов'ю
мудрі всесвіти мов полюбив.**

**Рідна мово, не слово погорди
на планеті тебе зберегло,
Ти пробуджена совість народу,
України живе джерело.**

**Чую пісню твою колискову
і ридаю у чорнім часу.
Ти живи, моя матінко-мово!
Я – листок у твоєму саду.**

Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

VII

Із кожним кроком Петрусеві все більше непокоїлось. Правда, що й ноги почали в'янути. Кожен крок здавався йому все важчим і важчим. І дихати, здавалось, було трудніше. Розглядався по лісу і вже не помічав ясно, куди вони брели. Час від часу мрячилось у голові. Він відчував, як оволодіває ним неспізнана дотепер неповороткість. І в душу стала закрадатись недовіра до Павутинки. Та ще якась розгубленість. І тоді, щоб прийти до себе і позбутись поганого настрою та розчаровуючих помислей, став просити Павутинку, щоб зупинились на хвилинку-дві перепочити.

– Гарзд, мій голубе, перепочинем, хоч до братової хати вже недалечко. Ось за цим горбочком невеличким. А отам уже й буде перепочинок. Але й тут непогано. Сядемо, одійдемо трохи від перевтоми. Бо, чесно говорячи, і я зморилась. Та ще й ті кущі, де зачепилась. Якби не ти, там би й душу віддала. Порятував ти мене.

– Що ж ви? Вас зміг би врятувати і ваш брат, – одізвався Петрусь.

– Не зміг би, – здивувала Павутинка відповіддю хлопця.

– А чом? Ви ж його повідомили про свою гостину.

– Повідомила, але... – не доказала Павутинка.

– Він людина добра, казали. Жінка в нього злюща. Хіба не так?

– Від неї я оборонюся, а брат присягнувсь, що за межі свого господарства ніколи не ступить. А слово його я знаю.

Петрусь ще більше занепокоївся. Та розради не знаходив. Доводилось хіба що слухатись Павутинчиних порад і обіцянки, що йому справді вдасться назбирати й принести вечером матері повну корзину грибів, та ще порозказувати про свою похідку до лісу, хоч у душі приховував тасмницю всіх

цих пригод. Бо навряд чи назбирав би, якби не допомогла йому Павутинка. Він їй допоміг, а вона йому обіцяє.

– А чому він присягнув не виходити зі своє господарство? – ще раз поцікавився Петрусь.

– Про це довго розказувати, – мовила Павутинка з осмутою в голосі. – Не цікаве воно для тебе. Краще ходімо, бо вже й надвечірki недалечко.

– Ідемо, хоч я вкрай вибився із сил.

– Не втрачай надію. А снага відсвіжішає, ти не як я.

– Воно справді так. Гриби там чекають, – наче підохочував себе Петрусь.

– Авжеж, їх там густо-прегусто. Один біля другого. Та свіжі такі, та чепурненькі, та сміхуни незаймані. Бо тихо там, вітер легкий і дощик моросить незрідка.

У хлопця в душі мов джерельце чисте потекло. Кудись втома враз подінулась. І в душі провидніло. І бажання озвалось. І запахло, запахло грибами. Достеменно так, як коли вони з батьком привозили ті гриби повен багажник. Машиною... І враз Петрусь схопився на ноги.

– Ходімо, – сказав він зненацька Павутинці й вони побрели далі. На цей раз мовчки, певніші в ході, із своїми надіями.

Ішли наче й небагато, коли враз Павутинка зупинилась.

– Стій отут, не хвилюйся. Я піду роздиритись, котрою з доріг нам іти далі.

– Бажано найкоротшою, – порадив хлопець, бажуючи чимскоріше дійти до грибного місця.

– Всі вони однаково задовгі. Тут не про те йдеться.

– Вам краще знати, бо не вперше до брата ходите, – мовив розгубленим голосом Петрусь. І враз його душу проткнула тривога.

(Продовження на 7 сторінці)

Михайло ТРАЙСТА

МАЛЕНЬКА РАБИНЯ

(Продовження із 51 числа)

Коли вони дійшли до хатини, в якій жив Єлісей, Нааман здивувався, чому його не зустрічає ніхто.

– Зачекайте мене тут. Я піду і скажу пророкові, що ви приїхали, – сказав Гехазій і пішов до хатини.

– Чому цей пророк не вийшов мене зустріти, хіба я не начальник війська сирійського?

– Таж він сам запросив нас! – розлютився Нааман.

– Нехай, не сердіться, пане. Мабуть, Єлісей – чоловік вже старий, відпочиває перед тим, як має вас лікувати, – заспокоював його Гатер!

Їм не довелося чекати багато, бо з хати вийшов Гехазій.

– Єлісей переказав вам через мене, що маєте робити!

– Як це так? Іди скажи Єлісею, що мій пан привіз із собою великі подарунки, нехай він вийде зустріти пана! – уже розлютився й Гатер.

– Опісля поговорите з пророком, а тепер ідіть до річки Йордану, там пан генерал нехай сім разів виміє своє тіло, і воно стане чистим. Так говорить Єлісей, пророк Господа Бога! – сказав Гехазій і повернувся до хатини.

– Чого хоче цей пророк? Таж він глузує з мене, він насміхається наді мною!

– Пане мій, з чого ви взяли, що цей пророк насміхається над вами? Він тільки сказав, що вам треба сім разів вимити своє тіло в річці Йордані, і воно стане чистим!

– Для цього я пройшов таку далеку дорогу від Дамаску до Самарії, щоб купатись в Йордані? Я прийшов для

того, щоб він сміявся наді мною, чи щоб оздоровив мене від прокази? Цілу дорогу я уявляв собі, що пророк покладе свої руки на мене, поблагословить мене, помолиться своєму Богові, і я стану чистим, а він ось що вимагає від мене, щоб я купався в річці Йордані!

– Пане, пророк не вимагає від вас неможливого, це навіть дуже просте діло, яке може виконати навіть мала дитина! – заспокоював свого господаря Гатер!

– Чи ріки Дамаск, Абана та Парпар не ліпші за Йордан? Чи не міг я помитись сім разів вдома і стати чистим?

– Пане мій, якщо ми вже тут, в Самарії, то чому б не зробити те, чого вимагає пророк?

– Чому я маю робити те, що він захоче, чому я маю митися сім разів, як собака, одного разу не досить?

Після довгих вагань і багатьох зусиль з боку Гатера Нааман погодився піти до Йордану і помитись сім разів. Шість разів заходив Нааман у воду, мив своє тіло, але нічого не змінилося.

Зайшов у воду сьомий раз, затамувавши подих, мив своє тіло, і коли вийшов з води, сталося диво! Його тіло стало чистим, як тіло малої дитини. Нааманвилікувався від прокази.

– Я чистий, я чистий! – кричав на повні груди Нааман. – Дивись, Гатере, я – здоровий, моє тіло – чисте! – стрибав і танцював Нааман перед Гатером і сирійськими воїнами, які також раділи за свого генерала.

– Ось, бачите, мій пане! А ви не довіряли Єлісею, – всміхнувся Гатер, обнімаючись з Нааманом.

(Далі буде)

Малюнок автора

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

ЛІТНІЙ РАНОК

Джмелі спросоння – буц лобами,
 Попадали, ревуть в траві.
 І задзвонили над джмелями
 Дзвінки-дзвіночки лісові.
 Повільне сонце на тумані
 До проса виплило з води,
 Де на пташинім щebetанні
 Послався малиновий дим.
 Лиш сонях спав, хоча й не
 мусив...

І ось за те, аби він знав,
 Важкий ячмінь медовим
 вусом

Бджолу за лапку лоскотав.
 У картузах із парусини
 Комбайн комбайнові гукав:
 – То що косить? Воно ж все
 синє –
 Де льон, де небо, де ріка?

Анатолій КАЧАН

МІСЯЦЬ ТРАВ

Незчулась іволга, коли
 Сади весняні відцвіли.
 На землю червень завітав –
 Святковий місяць буйних трав.
 В цю пору навіть уночі
 Скриплять у лузі деркачі,
 Кує зозуля уві сні –
 Напевне, лічить теплі дні.

Та ось на пишну сіножать
 Коса унадилась гулять.
 І перший сніг у царстві трав
 Зозулю сиву налякав.

З тих пір задумливе «ку-ку»
 Вже не лунало у садку.
 Тоді ж у травах запашних
 Деркач сховався і притих.
 Навчив співать своїх дітей
 І теж замовкнув соловей.

І тільки іволга руда
 Ще грає десь коло гнізда
 На флейті пісеньку свою:
 «Фіу-ліу! Я вас люблю!»

Іван КОВАЛЕНКО

ЛІТО

– Липа, липа зацвіла! –
 Засурмила всім бджола.–
 Гей, злітайтеся, подруги,
 У гайок на край села.
 Там уже не видно віт,
 А лише пахучий цвіт.
 Наберем багато меду.
 Вирушаймо ж у політ! –
 Бджоли з пасіки летять,
 Липі крону золотять.
 І здається, що у липи
 Віти струнами бринять.

Анатолій КОСТЕЦЬКИЙ

КАНІКУЛИ

«Канікули! Канікули!» -
 співає все навколо.
 Канікули, канікули,
 канікули у школі!

А що таке «канікули»?
 Це – літні дні барвисті,
 це час, коли нам ніколи
 хоча б на мить присісти,
 бо треба мчати босими
 наввипередки з вітром,
 з густих лісів приносити
 горіхів повні відра.
 Це час у річці хлюпатись,
 підсмажувати спини
 і зранку в лузі слухати
 тонку струну бджолину...
 Це час, коли за друзями
 ми скучим – як ніколи,
 і нам страшенно хочеться
 скоріше знов до школи!...

Людмила ДОРОШ

Як карасик подався до моря

(Продовження із попереднього числа)

Невеличке жабеня щосили перебирало лапками, аби втекти від щуки. Та куди було йому! Щука була дорослою і спритною, а жабеня – надто молодим та зухвалим, щоб зрозуміти небезпеку дратування щуки.

– Підожди трішки, зараз ти побачиш на своїй шкурі, які у мене гострі криві зуби! – розлючено клацала вона ними, наближаючись до жабеняти.

– Рятуйте його! – не зміг залишитися байдужим Карасик, та ніхто не відізвався.

Всі боялися щуки: рак втупив очі у мул, інші риби сховалися за ворослями, а ті, які були подалі, і зовсім кинулися навтьоки.

– Тікай! – закричав йому карасик Чомусик, – я відволікну його.

І він так майстерно то заривався у мул, то виринав з-під нього зовсім у іншому місці, що щука, кидаючись за ним то в той, то в інший бік, геть втомилася. «Мій вчитель-короп був би дуже гордий мною», – подумав карасик, згадуючи уроки виживання у риб'ячій школі. За цей час жабеня було вже далеко і в безпеці, і щука лиш роздратовано сикнула крізь зуби:

– Хай тобі грець! Не вартуєш ти моєї уваги – тобою й поласувати не можна, таке мале та кістляве! – та й попливла собі геть.

А невидиме стремління, якийсь внутрішній голос знову звав Чомусика в дорогу. Багато недоспаних ночей ще про-

вів карасик в дорозі, і ось його палке бажання вже скоро мало сповнитися. Чув він від табунця оселедців, які вже підросли і пливли до моря, що воно вже геть недалечко.

– А звідки ви це знаєте? – запитав їх карасик. – Ви ж там ніколи не були.

– Знаємо, це у нас в інстинкті. Вже

сотні років наші батьки припливають з моря і відкладають ікру в теплих водах, у річках. Там ми народжуємося, а коли підостаємо і готові витримати довгу дорогу, то повертаємося до себе додому, у море, – і вони жваво попливли далі.

– А в якому ж напрямку пливти? – крикнув їм навздогін Чомусик.

– Тримайся течії! – гукнув оселедець-вожак.

Через деякий час пожвавівшала і течія, прискорила свій плин, мабуть, чекаючи з таким же нетерпінням зустрічі з морем, як і карасик-Чомусик.

І ось вже довгождане море. Ви запитайте, як вдалося карасику зрозуміти це? Він помітив, що вода стала начебто синішою, течія зустрілася з морським вітром і карасику прийшлося боротися із хвилями, які бували лагідними, але іноді ставали й сильними і замість того, щоб пливти в певному напрямку, вони підхоплювали його маленьке тіло і гойдали, як їм того хотілося. Та він не сердився, та й куди було йому поспішати, адже він – уже в морі, він таки знайшов його!

(Далі буде)

(Початок на 3 сторінці)

– Вперше іду, голубе, вперше. Інакше зі мною не трапилась би така пригода.

Хлопець не озвався. В голові стали снуватись нерадісні думки. Справді, відколи вони йдуть, то в цьому лісі не пострічалась їм жодна жива душа. Ні птах не запищав десь, ні звірятко не скрикнуло, всюди одна глибока тиша.

І він занепокоївся од дива. Гриба жодного не побачив за усю пройдену дорогу, а п'янкий та солодкий запах їхній плив поміж деревами, розпираючи його душу. І від того він був щасливий. Так було йому розкішно й весело, що приходилось вистрибувати й кричати. Як колись, коли батько гладив його по голові, а чи сумна матір пригортала його, не сказавши ані слова. Петрусь знехотя поринув у далеке бувале і навіть не почув, коли Павутинка підійшла до нього.

– Усе гаразд, – мовила, ніби заспокоюючи хлопця. – Нам ще крихта дороги. А поки будемо добиратись, я тобі пораджу, що і як маєш робити, як дійдемо до межі братового господарства. Про його синів-вітрів я тобі вже казала. Гадаю – не забудь.

– Пам'ятаю, – сказав тихим голосом Петрусь, в душу якого Павутинка вселяла з кожним словом свіжу краплину стривоженості. Тривога ота росла з кожним пройденим кроком, огортаючи їхню мандрівку таємничістю. І ліс йому перестав бути лісом, і дорога вже не була звичайною дорогою, і гриби уважались йому не такі, як колись. Навіть Павутинка вже була не така, як там у кущі. Все наче переінакшилось. Петрусь ішов мовчки за нею, а думки безнастанно напливали одна на другу, вередили душу, кородили пам'ять, виносячи на поверхню підсподні переживання.

– Перепочинемо... – заблагав немичним голосом Павутинку і ледь не впав на вкриті осіннім листям дорогу. І враз міцно запахло грибами.

– Я знала, що таке з тобою трапиться, – сказала Павутинка, коли Петрусь прочунався.

– А що зі мною сталося? – запитав, кліпаючи швидко очима.

– Те, що колись повинно було статись, відповіла лагідно Павутинка. – А зараз

усе гаразд у нас, голубе мій. Ще залишився окрасць дороги. Коли будемо доближатись – розкажу про все. І гриби, звісно.

Що означало те «звісно» Петрусь не міг дотямити. І до мовленого Павутинкою уже не дуже дослухався. Єдине, чого бажав зараз, – це дійти туди, до грибної поляни, де живе Павутинчин брат.

– Набирайся сили, – порадила Павутинка, – бо треба поспішати.

І вони знову пробирались поміж старезними буками, іноді траплялись їм по дорозі густі кущі, рідше чагарник чи ожини. Згори ще пробивалось сонячне проміння й нагадувало, що стоїть іще день.

– Отут починається наша найважча дорога, – припинила Петруся Павутинка.

– Що ж, – зникнув хлопець, – і подосі не була легка.

– Сама знаю. Але швидко починає крутий берег, а зразу ж за ним густа й темна сигла. Тут тобі доведеться й руками допомагати собі. А я тебе все спроваджуватиму на потрібну дорогу. Вона не довга, але подолати її нам треба. Не падай духом, бо знаю, що ти молодець. А там радості твоєї не буде меж, бо грибів там, як опалого в лісі листя.

– Постараємось, – запевнив Павутинку Петрусь. – Досі дійшли, то не будемо вже відмовлятись.

– Отак, отак, парубче. В дорогу кроком руш!

Пробиратись по горбу було дійсно важко. Раз – що вгору, а по-друге заважали густі кущі, поміж якими Павутинка ледве просувалась, раз у раз погукуючи на Петруся, щоб той, бува, не збочив із дороги. Та хлопець не вхлявав. Ішов уперто, долаючи на шляху все. Інколи допомагав самій же Павутинці. Вона йому дякувала, та хлопець не знав, чому вона це робить. Нарешті не без труднощів вибились із гущину. Та не надовго. Бо неподалік розкинулась така ж розкішна сигла. Здавалось, що вершки поодиноких кремезних смerek торкалися самого неба. І од побаченого Петрусь ще більше затривожився. Бо відтінене темними верхами небо здавалось ще глибшим і густо-голубішим, аніж те, що спозирив його він удома. І він, зачарований, пішов на його звабу.

– Ще довго нам? – запитав Павутинку.

– Вже близько, – відповіла та.

(Далі буде)

Корній ЧУКОВСЬКИЙ

МИЙДОДІР

Простирала
Повтікали,
Ковдра – з ними за поріг
І подушка,
Мов скакушка,
Мов та жаба-скрекотушка,
Пострибала, хоч без ніг.
Я за свічку –
Свічка в пічку!
Я за книжку –
Утекла
І під ліжко
Залягла!
Хочу я напитись чаю,
Але що це? Сам не знаю!
Самовар мій, повний вщертъ,
Утікає шкеребертъ!

Що зробилось?
Що зробилось?
І від чого
Все кругом
Підхопилось,
Завертілось,
Закрутилося млинком?
Утюги
За чобітками,
Чобітки
За пиріжками,
Пиріжки
За тарілками,
Кочерга
За пояском –
Все лігає,
Утікає,
Що аж курява стовпом!

Тут із маминої спальні
Клишоногий і кривий,
Вибігає умивальник
І кричить мені, страшний:

– Ах негарне, нечупарне,
Неумите поросятко!
Чорне, ніби сажотрус,
Ти на себе подивись:
В тебе вакса за ушима,
В тебе клякса під очима,
В тебе руки – гидко взяти!
Тож від тебе й штаненята,
Сміх сказати, штаненята
Геть від тебе подались!
Рано-вранці на світанку
Умиваються качата,
Кошенята, й мишенята,
І жучки, і павучки.
Тільки ти не умивався,
Замазурою zostався,
І втекли від замазури
І штанці, і чобітки.
Я – Великий Умивальник,
Славнозвісний Мийдодір,
Умивальників Начальник
І мочалок Командир!
Тільки тупну я ногою,
Тільки крикну: «Воювать!» –
У кімнату цю юрбою
Умивальники влетять
І загавкають, завиють,
Заскрегочуть, завищать
І брудного замазуру
Всі ухоплять чимскоріш,
Просто в річку,
Просто в річку
З головою полетиш!
Стукнув він у мідний таз,
Закричав: – Кара-бараз!

І щітки попідбігали,
Задирчали, затріщали
І давай мене вмивать,
Ще й приказувать:
– Я бруднулю мию, мию,
Мию носа, мию шию,

Ти, бруднеле, не забудь,
Чистим, чистим, чистим будь!

Тут і мило підлетіло,
З мила піна потекла,
І шуміла, і шипіла,
І жалила, як бджола!

Я від губки із кімнати
Прудко кинувся тікати,
А вона услід біжить,
Ще й гукає: – Гей, ловіть!

Враз до парку я прискочив,
Огорожу перескочив, –
Губка все за мною мчить
І кусає, як вовчиця.

Аж дивлюсь:
Мій друг хороший,
Крокодил старий іде.
Він Тотошу і Кокошу
На прогулянку веде.
Губку вмить він проковтнув,
Як цукерочку глитнув.

А тоді ногою – туп,
Ще й кричить,
Він двома ногами – гуп,
Ще й гарчить:
– Ти брудніший, ніж земля! –
Він сказав.
– Забирайся звідсіля! –
Заукав.
– А як ні, то дожену, –
Він сказав.
– Розтопчу і проковтну! –
Заукав.

Ех, як кинусь я додому утікати!
Як візьмусь я руки, ноги обмивати!
Милом, милом,
Милом, милом
Умивався без кінця.
Змив і ваксу,
І чорнило
З неумитого лица.
Враз штанці мої вбігають

І до ніг мені плигають.

А за ними й пиріжок:

– Ну-бо їж мене, дружок!
А за ним і бутерброд
Підлетів – і прямо в рот!

От і книжка повернулась,
З нею й зошит-молодець,
Арифметика метнулась
Із абеткою в танець.

Тут Великий Умивальник,
Славнозвісний Мийдодір,

Умивальників Начальник

І мочалок Командир,

Підбігає, і танцює,

І цілує, й каже так:

– От тепер тебе люблю я,
От тепер тебе хвалю я,
Ти вже більше не бруднуля,
А чистесенький хлопчак!

Треба, треба умиватись,
Умиватись треба нам!

Ви, бруднулі,
Замазулі,
Сором вам!
Сором вам!
Так, бруднулі,
Замазулі,
Сором вам!
Сором вам!

Хай славиться мило

пашисте,

Рушник хай прославиться чистий,
Хвала порошкові зубному
І гребінцеві густому!

Давайте ж бо митись, купатись,
Пірнать, хлюпотать, полоскатись
У ночвах, у місці, у ванні,
В струмку, у ставку, в океані,
І в річці, і в бані
Старі й молоді, –
Слава довічна воді!

Переклад Максима РИЛЬСЬКОГО

Стела ГАРГАЧ

Цвіркунчик

Літні канікули провела я в дідусів на селі. Гарне, незабутнє Богом подароване літо, казкова пора року. Чого там не було? Город, шумлива річка, гамірний ярмарок...

Веселий гамір дітвори на річці, що протікає краєчком села попри межу дідусевого городу, манив не лишень мене. До того гамору приєднувались дідусь і бабуся, свояки. Біжком борозенкою і ти вже на річці. А там? Не вистачає слів оповісти або описати що за веселощі та веселий настрій! Купання, пірнання під воду, до денця річки, зойки, перегони...

– Стелуцо! Зірочко! Де ти, дитинко? Ходи полуднувати! Стелуцо! – ласкаво кликала бабуся із-за паркана.

– Ти де? – не могла бабуся докликатись та пересилити гамір на зарінку біля річки. Потрібно було наблизитися до берега, щоб забрати зайняту Стелуцу, що раз у раз зезала під водою. Та ще оті перегони з іншими дівчатами та хлопцями.

Кілька дівчаток стовпилися і вже маленький хор виспівує на бережку слухачам, які були у воді та лежали на траві: «Ку-ку-, ку-ку, чути в ліску», «Ой минула вже зима». Наші дитячі справи на річці окремили нас від других.

– Стелуцо! Стелуцо! Ходи до вечері! – закликала бабуся мене додому.

Як скоренько промайнув полудинок! Як скоренько прилетів вечір!

Швиденько минали канікули, як пісок із жмені. Тут понеділок, а тут вже субота. Тут початок місяця – а тут вже кінець.

Бували й похмурі дні, дощові та хмарні. Тоді гамір на річці втихав. Річка, зарінок ставали тихі, сумні, наче щось бракувало в селі. І в моїй душі воно бракувало. Тужилось.

Якось, проходжуючи вздовж города,

раптом із одного кущика калини почула чудовий звук – дрібненький спів «Црррр! Црррр!» Здивована незвичайним співом із-за куща, що не переставав цвірінкати і тоді, коли я наблизилася до куща, побігла й розповіла дідусеві, що лагодив неподалік голубник. Лагідний та добрий дідусь мій. Але й дивний. Погодився покинути спішну роботу й пішов за мною в сад заглянути та почути те чудо. Установити що то за звір, що свистить в кущі. Що ж, могла сичати й гадюка.

Я схопила дідуся за руку й обоє наблизилися до куща калини. Я збентежена! Та на той час в кущику притихло. Ніякого співу, ніякого сюрчання. Дідусь не повірив мені й каже:

– Стелуцо, Зіронько! Це тобі причулось? Де той спів та твій невідомий співак?

Не довго ми сперечалися із дідусем біля

куща. Незабаром почувся той же спів-сюрчання. Дрібненьке таке «Црррр! Црррр!»

– Ну, чуєте, дідусю? – запитала із нетерпінням я, очікуючи пояснення.

– Гм. Чую, чую, дитинко, – мовив дідусь, не спішаючи із поясненням.

– Ну то що воно, дідусю? Кажіть!

– Дівчинко, в кущі живе собі маленький жучок цвіркун. А в народі його називають коником. Якщо пощастить, побачимо цвіркуна. Побачиш, як він виглядає. А поки скажу тобі, що він не шкідник. Не робить лиха нікому. Цвіркун співає усе літо, він хвалить гарну погоду. Отак воно, Стелечко. А тепер ходи до хати, бо вже пізно. Лишим цвіркунчика хай співає.

Вечори гарні. Від того казкового та незабутнього вечора я проводила підвечірки на городі, слухаючи цвіркуна.

Красне літечко! Літечко, літечко, не тікай! Ще зачекай!

Цареві загадки

Українська народна казка

Колись-то жив собі цар. Мав слугу, візника, якого дуже любив і шанував. Але, знаєте, знайшлися люди, яким заздрісно стало, що цар має візника за рівного собі. І почали вони все робити, аби цар позбувся слуги. Та й таки настояли на своєму. Наплекли сім мішків гречаної вовни, а цар, не вияснивши, взяв та й наказав прогнати слугу. Але перед від'їздом слуга зайшов до царя і каже:

– Пресвітлий царю, я служив вам вірно, і тому з чистою душею іду від вас, бо нічого вам не завинив.

Цар вислухав і говорить:

– Якщо ти справді не винен, то я вірю. Але дам тобі три загадки. Якщо відгадаєш – зроблю тебе своїм помічником, а якщо ні – то станеш коротшим на голову.

– Слухаю вас, пресвітлий царю, – погодився візник.

– Перша загадка буде така: скільки на небі зірок, друга – де середина світу, а третя – скільки коштує цар. Даю тобі місяць на роздуми, – попередив слугу.

Візник вийшов із царського палацу і подався на вулицю.

Іде, іде, уже вийшов за місто та все йде, а куди і сам не знає. Вже й вечоріти стало. Раз бачить: іде назустріч старенький дід. Коли вони зрівнялися, то дід запитав:

– Чоловіче добрий, куди йдеш?

– Я і сам не знаю.

– А чи не найнявся б ти до мене на службу?

– Чого ні, наймусь.

Та й подався за дідом. Прийшли вони додому, дід нагодував його і велів відпочити. Слуга зразу заснув, бо дуже був змучений. Вранці дід пробудив його і розповів, що він має робити.

Проходив день за днем. Слуга працював не розгинаючи спину. Дід лиш дивився і радів, що має такого славного робітника. Ось уже і місяць скоро пройде, треба буде йти до царя і сказати відгадки, а він ще не знає відповіді. Змінився слуга, ходить усе сумний та зажушений, і робота вже не

так спориться. Помітив це дід і ввечері питає:

– Хлопче, що з тобою сталося? Чим ти так журишся?

А він нічого не відповідає, лиш мовчить.

– Скажи мені, може я чимось допоможу.

Тоді він усе розповів, як служив у царя, як той його вигнав та ще й дав відгадати три загадки: скільки зірок на небі, де середина світу, і скільки коштує цар.

Дід усміхнувся і каже:

– Не журися, легіню, я тебе навчу, що ти маєш цареві відповідати. Як запитає тебе, скільки зірок на небі, то скажи, що ні більше, ні менше, а лише стільки, як у царя волосинок на голові. На другу загадку скажеш, що середина світу там, де ми стоїмо, а на третю – цар коштує 29 срібних, на один менше, ніж Бог, якого продали за 30 срібних.

Легінь красно подякував дідові.

Непомітно проминув місяць і в зазначений строк візник прийшов до палацу і став перед царем.

– Ну що, – запитав цар, – чи відгадав ти мої загадки?

– Відгадав.

– Ну, коли відгадав, то кажи, скільки на небі зірок.

– На небі зірок ні більше, ні менше, як у вас волосинок на голові.

Цар нічого не заперечував, лиш усміхнувся.

– А де середина світу?

– Де ми з вами стоїмо, ото і є середина світу, – не моргнувши й оком, сказав слуга.

– Коли ти такий розумний, то може скажеш, скільки коштує його величність? – поцікавився цар.

– Його величність коштує 29 срібних.

– А чи не мало ти даєш?

– Ні, Бога продали за 30 срібних, а оскільки цар стоїть нижче від Бога, то він коштує 29.

Цар був задоволений відповідями слуги і назначив його своїм помічником, а заздрічників із ганьбою вигнав із палацу.

Марія ЧУБІКА

День звірів

Спекотний літній день. Лиска-Хитрунка заховалася під крилатий кущ і перебирала в пам'яті всяку всячину. Згадала, між іншим, як вечорами, коли йшла роздобути якусь їжу, в селах гучно лунала музика, співи, сміхи.

Люди відзначали то день народження, то День дитини, День жінки, День чоловіка, День учителя, та ще багато релігійних свят. А тепер позабували

– А чому і ми, звірі, не мали б свій день? Таке гарне свято! – подумала вона і почала скликати на нараду звірів із лужанської Магури.

Представила їм свою пропозицію і, звісно, всі вони погодилися.

– Хто б дурний відмовитися від святкового дня, коли не треба нічого робити, хіба їсти та гуляти? – пробурчав Ведмідь-Бурмило.

– Але у вас одне завдання, кожний із вас щось приготує смачненького на обід! – оголосила вона і додала: – Я подумала, щоб наш день відбувся 1 липня.

Всі заплескали на знак згоди. Дні скоро пролетіли і от настав цей день: День звірів Магури.

Першою на оточеній гущою кущів поляні появилася вона, Лиска-Хитрунка, щоб хлібом-сіллю, як годиться за давнім-прадавнім звичаєм, зустріти всіх.

Вона поставила посеред поляни свій подарунок: дві курочки, які тієї ночі вкрала від тітки Семенихи.

За нею появився Вовк-Сірко, який передав кумі Лисичці свій подарунок – ягнятко від вуйка Финдряка.

Скоро прискакали Білка-Скакунка із

полумиском горіхових зернят і Зайко-Стрибайко із своїми дарами – великою капустиною і кількома морквинами із города вуйка Марка.

Нарешті причалапав Ведмідь-Бурмило, який ледь притягнув велику рибу із басейну від вуйка Мишка із Брищ і горнець меду від вуйка Штефана, в якого багато вуликів.

– Всі прийшли? – запитала Лисичка гомаду.

– А ось і я! – почувся тоненький голосок Їжачка.

І справді поволі кривуляв своїми коротенькими лапками Їжачок-Стоголочок.

Подарунок його був на голках. Він, качаючись по опалих черешнях, назбирав пригорщу-дві на свято.

Лиска-Хитрунка зробила ледь помітний знак і враз по лісу полинула незвичайна музика. Музикантами виявилися птахи: ворона, сорока, горобчики, дятел, зозуля та інші.

Так що їхнє крякання, скрекотання, цвірінькання, стукання і кукання роздавалося аж до села.

Це було сюрпризом для звірів, які під музику навіть затанцювали. Але найбільшим сюрпризом це стало для людей.

Вперше в житті вовк, ведмідь, лисичка куштували капусту, гризли соковиту моркву, їли солодкі черешні і смачні горішки, а зайчик, білочка і їжачок не відмовилися покуштувати м'яся і меду.

Отак друзі весело і дружно провели вперше День звірів Магури. А люди й для себе пригадали, як було колись-то.

З а з а з к и

В небі ластівка летить,
З вітром листя шелестить,
Воду п'є лелека.
Сонце палить. Спека.
Дозріває жито.
Яка пора?

(оцц)

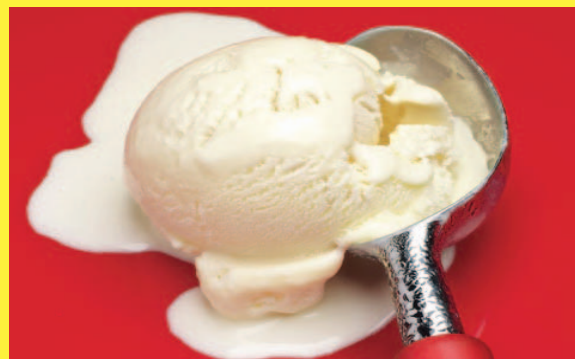
Влітку – дітям насолода
Та зимова прохолода.
Влітку радо ми їмо
Найсмачніше - ...

(Ескімо)

Що за дерево, чий цвіт
Пахне медом на весь світ?

(вшиц)

Серед літа, мов пір'їнки,
Стиха падають сніжинки.
Під віконечком у Олі
Цвітом вкрилися ...

(Тополі)

Не гіркий і не солоний,
А солодкий і червоний.
Як же зветься цей товстун?
Здогадалися?

(Кавун)

Зроби своїми руками

Листівка «Діти сонця»

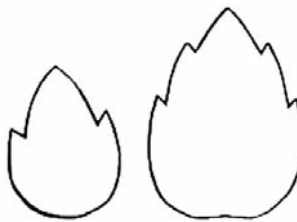
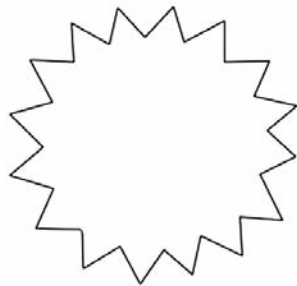
Сьогодні пропонуємо вам навчитися зробити листівку, яку ви можете виготовити і подарувати при різних нагодах.

Інструменти і матеріали:

- Темно-зелений папір для бланка листівки (товщиною 250 гр на м²).
- Жовтий папір для тексту привітання.
- Зелений і жовтий фетр.
- Три чорні гудзики з чотирма отворами діаметром 1,5 см.
- Рідина або розведена фарба для створення «ефекту тріщин».
- Зелена і біла акрилові фарби.
- Двосторонній об'ємний скотч.
- Клей .
- Суперклей.
- Широкий плоский синтетичний пензлик.

Як зробити?

1. Скопіюйте шаблон квітки (розмір викрійки 3,5 на 3,5 см) і листя соняшника з викрійки (розмір викрійки, вписаною в прямокутник, 3,8 на 2,7 см), виріжте. З жовтого фетру виріжте 3 квітки, із зеленого - 3 маленьких і 3 великих листка соняшника.

2. Зробіть стебла: відрізки зеленого фетру довжиною 6 см і шириною 1 см намажте клеєм по всій поверхні і склейте, склавши уздовж навпіл. Обріжте склеєну смужку на відстані приблизно 3 мм від згину.

3. На шматочку зеленого паперу 12 x 12 см створіть поверхню з тріщинами з допомогою кракелюрної рідини або фарби, розрідженої водою. Нижній шар покрийте зеленою фарбою, а для верхнього, більш світлого шару, змішайте зелену фарбу з невеликою кількістю білої. Після висихання виріжте деталі паркану: чотири смужки 1,5 x 5,5 см і одну смужку 1 x 11 см, причому тріщинки повинні розташовуватися вздовж смужок. У чотирьох коротких смужок зріжте куточки під кутом 45 градусів.

4. Перед приклеюванням всіх деталей розкладіть їх всі разом на бланку так, як вони розміщені на фотографії готової листівки. Стебла приклейте по зрізах суперклеєм таким чином, щоб кінчики їх виступали з-під перекладини паркану на 5 мм. Всі деталі паркану приклейте на об'ємний скотч. Після приклеювання квітів наклейте в їх серединки гудзики.

5. Роздрукуйте на жовтому папері привітання, виріжте за розміром листівки та вклейте всередину.

Аналогічно можете зробити і трикутний варіант листівки, зменшивши кількість вертикальних перекладин до трьох.

Переклад з російської Л.Д.

І граємося, і вчимося!

Зробив діло – гуляй сміло

1. Уважно прочитай з допомогою малюнків казочку про двох братиків і запам'ятайте її зміст.

Менший Петрик і старший братик Гнат попросили у тата дозволу піти пограти у футбол. Тато їм сказав:

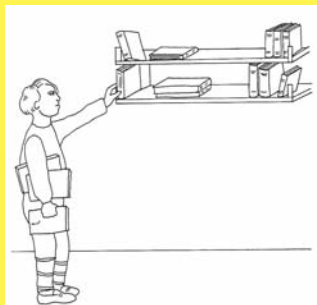
– Спочатку приберіть свою кімнату.

Петрик акуратно поскладав свої штани, сорочечки, майки і поклав їх до шухляди. Свій жакет він повісив на вішалку.

Потім позбирав

книжки і гарненько поскладав їх на полицю, а пера та кольорові олівці – на письмове бюро.

А його старший братик Гнат свої речі кинув у кошик для брудного одягу.

Закінчивши роботу, Петрик і Гнат спи-

тали тата, чи можуть іти грати у футбол.

Тато відповів:

– Тобі, Петрику, можна, бо ти був акуратний і слухняний хлопчик, а тобі, Гнате, – ні. Зроби своє діло, а потім зможеш погуляти сміло.

2. Поясніть зміст приказки «Зробив діло – гуляй сміло».

3. Що може означати вираз «скінчити діло»?

4. Хто із братів вчинив так, як годиться?

5. А ви у своїх справах як поступаєте – як Петрик, чи як Гнат?

6. Розмалуйте відповідними кольорами братиків (Петрика – як білявенького (блондина), а Гната – чорнявого (брюнета), батька (трохи посивілого), їхній одяг, книжки, кольорові олівці, футбольний м'яч, хатні меблі.

7. Складіть казочку про подібний випадок, який трапився з вами чи з вашими друзями.

8. Чого доброго і корисного для всього вашого життя ви повинні навчитися з цієї казочки?

Подав І. Ребошанка

Сторінка народознавства

Народні вірування

ВІЙ – демонічна істота, що має образ старого дідугана з величезними бровами. Назву свою отримав через довгі й густі вії, що тягнуться аж до землі. В народних переказах відомий ще під назвою шолудивий Буняк. Погляд його може вбити людину, від нього будинки западають під землю, а на їхньому місці утворюються озера або провалля. Однак від згубної дії його погляду рятує те, що він нікого не бачить крізь свої густі вії та брови.

ДОМОВИК (похатник, господар, хованець, служка, помічник). Іноді його вважали істотою невизначеного роду (воно). Проте найчастіше домовик змальовувався як невеличкий (вершків дванадцять заввишки) геть оброслий волоссям дідок. Вірили, що домовик є в кожній оселі. За добрих взаємин із ним він забезпечував добробут родини, пильнував уночі худобу. Проте він міг завдавати і великих прикрощів тому, хто його розсердить.

МАВКИ (нявки, бісиці) – істоти, що уособлюють душі дітей, котрі народилися мертвими або померли нехрещеними. Їх ще називають потерчатами, страдчата-

ми, повітрулями, лісними, лоскотницями. Мають вигляд гарних молодих дівчат, що співом та привабливим виглядом заманюють хлопців і залоскотчують їх до смерті. На відміну від русалок, різновидом яких є мавки, останні мали довге лляне волосся.

У народі вірили, що на Троїцькі святки потерчата літали у вигляді птаха і просили собі хрещення криками: «Христу, Христу!» Вважалося, що в таких випадках треба кинути якусь хустину і назвати ім'я, промовивши: «Хрещу тебе». Після цього душа немовляти потрапляє в рай. Якщо ж цей обряд не здійснити до семи років, то немовля перетворюється на русалку або нявку, стає нечистим духом і завдає людині шкоди. Оберегом від мавки слугували часник, цибуля, полин.

ВОДЯНИК – різновид нечистої сили. Як і всі духи, що є на землі, водяник, згідно з українськими легендами про створення світу, походить від чорта. Отож, Бог скинув чорта та злих духів з неба і кожен із них летів до землі 40 днів; коли ж Господь сказав «Амінь», то хто де був, там і залишився: у воді – водяник, у болоті – болотяник, у лісі – лісовик тощо. Проте коріння вірувань у водяника впливає з давнього язичницького поклоніння слов'ян божествам, пов'язаним із водяною стихією.

Водяник мав вигляд старезного діда, покритого водоростями, з довгою бородою і хвостом. Міг перетворюватися у різні істоти – дитину, собаку, качура, рибу тощо. Цей володар річок, ставків та водоймищ головував над русалками та опікувався рибами. Жив здебільшого у вирах річок, коло млинів. Розгнівавшись, міг руйнувати греблі, розливати ріки, топити людей.

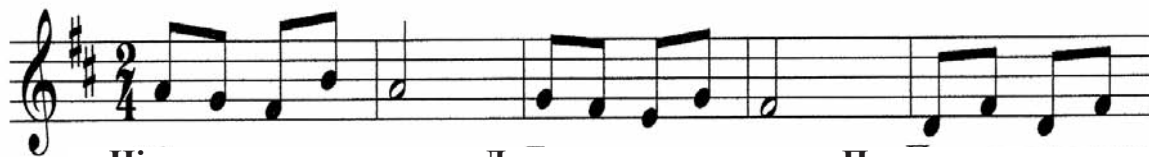

Молодіє день

Слова Юрія ПАВЛІША

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Помірно

Ці - дить - ся стру-мок, Ди - ха - є лис - ток, Пур - ха - ють пташ-

ки, На - че іг - раш - ки.

Цідиться струмок,
Дихає листок,
Пурхають пташки,
Наче іграшки.

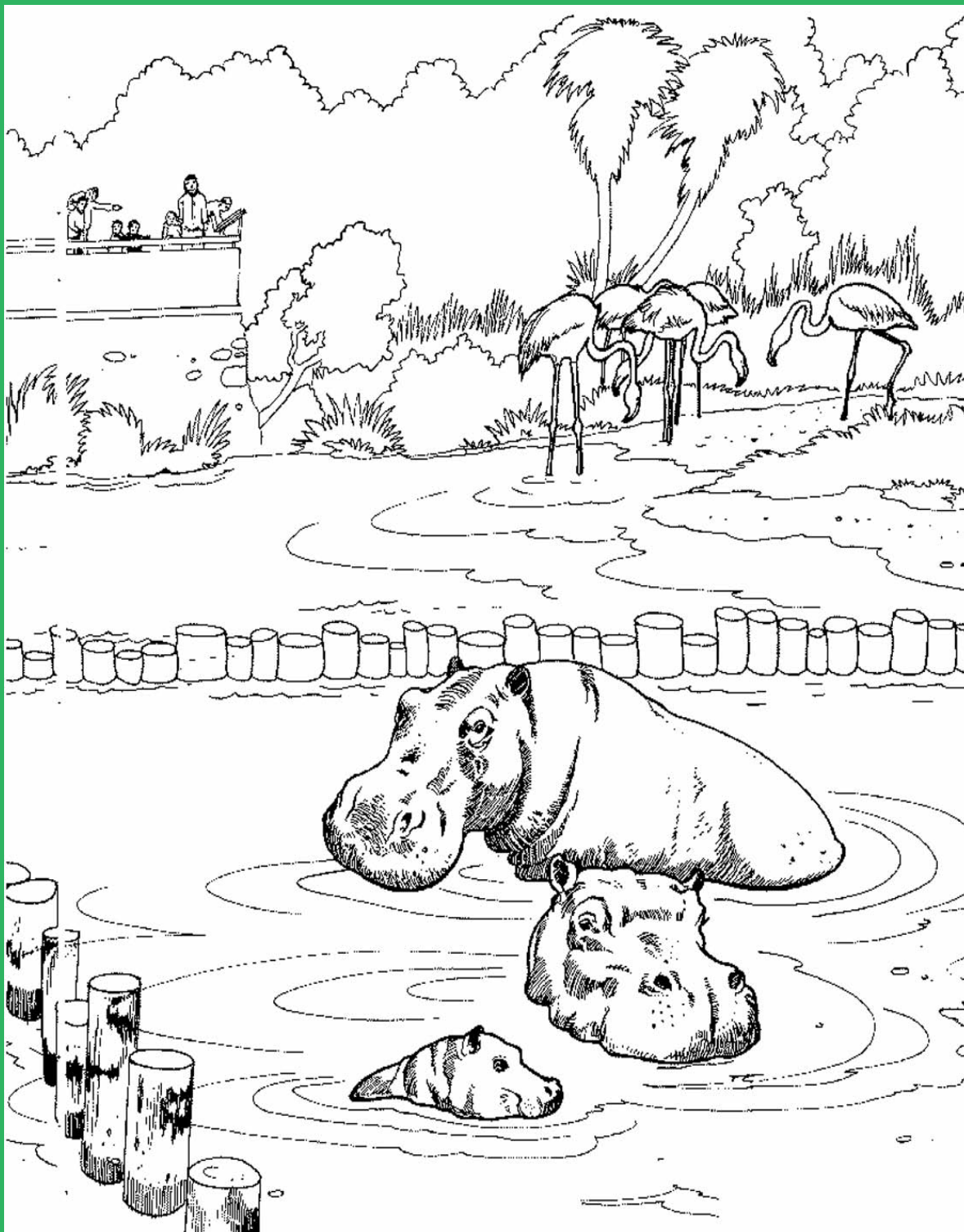
Стелиться розвій.
Й вітер-вітровій
Носить залюбки
Наші голоски.

Наші всі пісні
Щирі, голосні.
Від наших пісень
Молодіє день.

Розмаляй сторінку

Пограймося!

Задачі з математики

1. Треба було засіяти 3 однакові ділянки: першу – вівсом, другу – кукурудзою, третю – просом. Для цього витратили проса – 5 кг, кукурудзи – у 2 рази більше, а вівса – на 30 кг більше, ніж кукурудзи. Скільки кілограмів вівса витратили ?

2. На лісопилку привезли 5 дубових колод, соснових – у 6 раз більше, а осикових – на 5 колод менше, ніж соснових. Скільки привезли осикових колод ?

3. За 3 пари рукавиць заплатили 6 леїв, а за капелюх – 7 леїв. На скільки леїв капелюх дорожчий від 1 пари рукавиць ?

4. У селі 45 дерев'яних будинків, а кам'яних – у 5 разів менше. Скільки всього будинків у селі ?

5. Посіяли 6 кг гречки, а зібрали – в 10 разів більше. На скільки кілограмів гречки зібрали більше, ніж посіяли ?

6. Для виготовлення розчину для укладання цегли взяли 9 кг цементу і 36 кг піску. У скільки разів піску взяли більше, ніж цементу ?

7. Щоб зварити варення взяли 20 кг цукру, а слив – у 4 рази менше. Яка вага цукру і слив разом ?

8. З одного дерева зібрали 32 кг груш, а з другого – у 4 рази менше. Скільки кілограмів груш зібрали з обох дерев разом ?

9. Купили 6 стільців по 5 леїв кожний і крісло за 12 леїв. Скільки всього заплатили грошей ?

10. Перша бригада малярів витратила 6 банок фарби по 7 кг кожна. Друга

бригада витратила 4 таких самих банки. Скільки кілограмів фарби витратили обидві бригади разом ?

11. У 8 однакових палатках розмістили 48 ліжок. Поставили ще 6 таких самих палаток. Скільки в них можна розмістити ліжок ?

12. У крамниці до обіду продали 3 ящика печива по 3 кг кожний, а після обіду – продали 4 таких самих ящики. Скільки кілограмів печива продали за цілий день ?

13. 18 л молока розлили в 6 бідонів, порівну в кожний. Скільки літрів молока в 4 бідонах ?

14. Вранці полили 5 дерев по 4 відра води під кожне дерево. Скільки відер води пішло на поливання дерев ?

15. На 6 костюмів витратили 18 м тканини. Скільки метрів тканини потрібно для 8 костюмів ?

16. На виготовлення розчину для укладання цегли взяли 8 кг цементу, а піску – на 24 кг більше. У скільки разів піску взяли більше, ніж цементу ?

17. 9 поштових листівок коштують 27 банів. Скільки коштують 6 таких листівок ?

19. Господарка купила для соління огірки і помідори. Огірків вона купила 9 кг, це у 3 рази більше, ніж помідорів. Скільки всього кілограмів овочів купила господарка ?

23. Для школи виписали 12 журналів, 18 брошур і 6 газет. У скільки разів менше виписали газет, ніж журналів і брошур разом ?

Пишаємося нашими дітьми!

Любі діти!

А ось і літо в розповні. Середліття. То жарке, спекотне, то з розкішним громом та якими блискавками та теплим дощем. Ластівки навчають ластівчат літати, бо невдзві в дорогу довгу доведеться рушати. Зозуля вже одкукала, цвіркун крихітний настроїв свою скрипку й звеселяє ваші надвечірки. П'янку цвітуть в огородці квіти, черешні та вишні одблискують на сонці, пахне огородиною город. Гарбузи вип'ялись на паркан і статечно споглядають на золоті соняшники, що вирости біля них. Озеро мліє од спеки, річка притихла від жароти. Одне сонце не втомлюється. І ви снаги набираєтесь, крилатієте мріями. Канікули! Дні веселі!

Хай вам щастить з кожним днем!

Беатрис Пишля,
4 роки

Домінік-Тудор Андрей,
5 років

Іона Кідеша,
10 років

З Вишавської Долини (зліва направо):
Олександра Семенюк – 7 років,
Ралука Юркуц – 6 років, Томас Кравс
– 7 років, Петро Трайста – 7 років